

การสร้างสรรค์ละครพูด เรื่อง สุวรรณสามชาดก The drama play “Suwannasam Chadok”

เฉลิมชัย ภิรมย์รักษ์

Chalermchail Piromrak

วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Angthong College of Dramatic Arts

(Received : March 4,2020 Revised : May 20,2020 Accepted : May 25,2020)

บทคัดย่อ

การแสดงสร้างสรรค์ละครพูด เรื่อง สุวรรณสามชาดก ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ ละครพูด ในกระบวนการเรียนรู้ด้านความกตัญญูต่อบุพการี และเพื่อสร้างสรรค์ละครพูด เรื่อง สุวรรณสามชาดก ด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูล จากเอกสาร วารสาร ตำรา หนังสือพระไตรปิฎก นิทานชาดก พุทธประวัติจากตู้ลายรดน้ำ หนังสือละครพูด หนังสือการสร้างสรรค และหนังสือการบูรณาการ เพื่อนำมาสร้างสรรค์ละครพูด เรื่องสุวรรณสามชาดก ผลการวิจัยพบว่า เรื่องสุวรรณสามชาดก กล่าวถึง เรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า คือ ทศชาติชาดก ชาดกที่ 3 เรื่องสุวรรณสาม กล่าวถึงความกตัญญูต่อบุพการี ซึ่งเป็นพระชาติ ของพระโคตมพุทธเจ้าเสวยพระชาติเป็นสุวรรณสามตาบอด ในการบำเพ็ญเมตตาบารมีด้วยการรับภาระเลี้ยงดูบิดามารดาผู้ตาบอด วันหนึ่งพระเจ้าปิลัยกษราชแผลงศรมาถูกได้รับบาดเจ็บสาหัสแต่ไม่ได้โกรธกลับแสดงเมตตาจิตต่อ และเทศนาทศพิธราชธรรม ให้พระเจ้าปิลัยกษราชฟังด้วยอำนาจแห่ง เมตตาธรรมทำให้สุวรรณสามหายเจ็บปวดรวดร้าวชีวิตมาได้ และบิดามารดาก็กลับมีจักขุ ดั่งเดิม องค์ประกอบของการแสดงสร้างสรรค์ละครพูดเรื่อง สุวรรณสามชาดก ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์บทละครโดยนำเค้าโครงจาก หนังสือนิทานพระสุวรรณสาม ของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 7 ฉาก และคัดเลือกนักแสดง ให้ตรงตาม ลักษณะนิสัยและบุคลิกของ ตัวละครตามบทประพันธ์ทั้งสิ้น 11 คน ออกแบบทำนองเพลง มีทั้งหมด 7 เพลง เสียงประกอบมี ทั้งหมด 5 เสียง ออกแบบ เครื่องแต่งกาย โดยอ้างอิงจากหนังสือนิทานพระสุวรรณสาม ของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ และจากหนังสือ ตู้ลายรดน้ำ การแต่งหน้านักแสดงใช้วิธีการแต่งหน้าโทนสีธรรมชาติ ออกแบบฉากให้สอดคล้องกับบทประพันธ์ ตามท้องเรื่องที่ผู้วิจัย ได้สร้างสรรค์ขึ้น อุปกรณ์การแสดง มีทั้งหมด 7 อย่าง และการออกแบบการใช้พื้นที่สำหรับการแสดงบนเวทีแบ่งออกเป็น 9 ส่วน ทั้งนี้การแสดงสร้างสรรค์ละครพูดเรื่องสุวรรณสามชาดก สามารถช่วยให้ผู้ชมมีกระบวนการรับรู้การเข้าใจ เรื่องความกตัญญูตเวที ต่อบุพการี ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ และเผยแพร่การแสดงเพื่อเป็นประโยชน์และใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจสามารถสร้างสรรค์ ละครพูดนำไปใช้ในด้านอื่นๆต่อไป

คำสำคัญ : ละครพูด, การสร้างสรรค์, สุวรรณสามชาดก

Abstract

In the drama “Suwannasam Chadok”, the researcher aims to study the process of organizing the play, focusing on the filial affection of the story, and the creation of the play itself. The method used for the study includes reviewing information from literature, books, Phra Tri Pidok, Buddhist folklore and Buddha’s history from Tu Lai Rod nam. The information gathered is used to arrange the drama play “Suwannasam Chadok”.

The research reveals that “Suwannasam Chadok” is about one of the last 10 past lives, the third past life, of Buddha, with gratefulness toward parents as the key virtue. Suwannasam Dabos is a prior incarnation of Buddha who takes great care his blind parents. In the drama play “Suwannasam Chadok”, the researcher has created the script using the theme from Phra Suwannasam story book written by Naowarat Pongpaiboon. The play is divided into 7 acts. 11 actors and actresses are selected based on the characters in the play. 7 pieces of music and 5 soundtracks are composed. Costumes are designed based on Naowarat Pongpaiboon’s Phra Suwannasam story book and Tu Lai Rod nam book. Make ups utilized natural-look theme. Stage is designed to

match the story. The created drama play “Suwannasam Chadok” inspires the feeling of gratefulness toward one’s parents in the audience and can be adapted for the creation of other plays in the future.

Keywords : Plays, Creation, Suwannasam Chadok

บทนำ

ในปัจจุบันสภาพปัญหาของสังคมไทยที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตหลายด้านทั้งที่เป็นปัญหาเดิมที่ยังแก้ไม่ได้ และปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันซึ่งปัญหาส่วนใหญ่อาจเกิดจากปัจจัยหลายด้านเข้ารวมกันเช่น ปัญหาของสังคม ปัญหาของสภาพแวดล้อม ปัญหาสุขภาพจิตหรือแม้แต่กระทั่งปัญหาสถาบันทางครอบครัวซึ่งเป็นสาเหตุหลักๆ ของปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน

จากข้อมูลข้างต้น ปัญหาหลักในปัจจุบันที่พบเห็นได้ชัดคือ ปัญหาสถาบันทางครอบครัวซึ่งสังคมในสมัยนี้ ขาดความกตัญญูต่อบุพการี ขาดความรัก ขาดความอบอุ่น ขาดซึ่งคุณธรรม จริยธรรมในตนเองเป็นส่วนใหญ่จึงทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลง เมื่อกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงสังคมไทยในยุคนี้สาเหตุที่ทำให้วิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปคือความทันสมัย ในเทคโนโลยีหรือแม้แต่ความหลงใหลกับยุคแห่งความเชื่อที่ผิด ๆ โดยไม่มีหลักคุณธรรม จริยธรรมมาเป็นตัวเชื่อมโยง ดังนั้นหากพูดถึงหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลหลักธรรมคำสอนที่เป็นตัวเชื่อมโยงกับปัญหาสังคมไทยในปัจจุบันจึงมีความสนใจ และได้พบข้อมูลที่เป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า คือทศชาติชาดก หรือชาติปางก่อนทั้งสิบก่อนที่พระพุทธองค์ผู้เป็นศาสดาแห่งพระพุทธศาสนาจะถือประสูติกาลเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ในการต่อมา ได้กลายมาเป็นองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือที่เราเรียกขานกันสั้น ๆ ว่า “พระพุทธเจ้า” นั้นได้เวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสาร นับได้ 500 ชาติ แต่ชาติใหญ่ ๆ ที่สำคัญหรือมหาสันนิบาตชาดกมีอยู่ด้วยกัน 10 ชาติ เป็นชาติที่พระพุทธองค์ได้ปฏิบัติ จริยวัตรก่อนที่จะมาประสูติในชาติสุดท้ายเพื่อบรรลู่สู่ตรัสรู้และเสด็จสู่ปรินิพพาน โดยเรื่องราวทั้ง 10 เรื่อง ที่เป็นชาติทั้งสิบหรือทศชาดกของพระพุทธองค์นี้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงบาป บุญ คุณ โทษการประกอบกรรมดีและกรรมชั่วถือเป็นสิ่งที่ถึงงามและมีคุณค่าซึ่งนำเสนอผ่านชาติที่ 3 เรื่องสุวรรณสาม กล่าวถึง 2 ตระกูลในหมู่บ้านแห่งนี้ที่ตั้งอยู่คนละฝากฝั่งแม่น้ำได้ทักท้วงกันว่าหากครอบครัวใครได้ลูกชายหรือหญิงโตขึ้นจะให้แต่งงานกัน ในกาลต่อมาทั้งสองตระกูลก็ได้ลูกชายและหญิง สมปรารถนา เมื่ออายุครบ 16 ปี ก็ให้ทั้งสองคนนี้แต่งงานกันโดยการคลุมถุงชนจำใจต้องแต่งทั้ง ๆ ที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับประเวณีเพราะทั้งสองเป็นสัตว์พรหมโลก ในที่สุดทั้งสองคนนี้ก็ได้ออกบวชเป็นดาบสเจริญเมตตาจิตอยู่ในป่าหิมพานต์ ต่อมาเมื่อบวชด้วยกันหนึ่งคนชื่อว่าสุวรรณสามตามคำแนะนำของท้าวสักกะ เมื่อทั้งสองคนนี้ดาบสเพราะโดนงูเห่าพันพิษเข้าตา ในขณะที่หลบฝนบนจอมปลวกแห่งหนึ่ง สุวรรณสามก็ทำหน้าทีเป็นลูกที่ดีเลี้ยงดูท่านทั้งสองเรื่อยมา วันหนึ่งขณะที่สุวรรณสามไปตักน้ำได้ถูกพระเจ้าปิลิกข์แผลงศรเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นเทวดาหรือนาคได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัสแต่ก็ไม่โกรธต่อพระองค์ และสิ่งสำคัญที่สุดคือสุวรรณสามไม่เคยคิดหวังใยในชีวิตตนเองเลยทั้ง ๆ ที่ถูกยิงด้วยลูกศรอาบยาพิษ กลับเป็นห่วงชีวิต ผู้ที่อยู่เบื้องหลังคือบิดามารดาทั้งสองผู้ดาบสกลัวว่าท่านทั้งสองจะอดตายไม่มีใครดูแล สุดท้ายสุวรรณสามก็สามารถฟื้นคืนชีพได้ทั้ง ๆ ที่ถูกยิงด้วยลูกศรอาบยาพิษเพราะแรงสังกิริยาที่บิดามารดาและเทพธิดา ได้ตั้งใจทำสัตยาธิฐานถึงคุณงามความดีที่ลูกสุวรรณสามได้ปฏิบัติต่อตนไม่เคยขาดตกบกพร่อง โดยมีข้อมูลเนื้อหาตรงกับประเด็นในเรื่องของความกตัญญูต่อบุพการี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเพราะในสังคมปัจจุบันปัญหาเยาวชนส่วนใหญ่ที่พบเจอคือให้ความสำคัญในเรื่องอื่น ๆ มากกว่าครอบครัวที่อยู่ใกล้ตัวหรือมองข้ามผู้มีพระคุณผู้ซึ่งคอยมอบความรักมอบความห่วงใยให้แก่เรานั้นหมายถึงการมองข้ามบุพการีเพราะท่านเปรียบดังพระในบ้าน พระในบ้านเป็นหัวใจสำคัญหลักต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งปวง ผู้วิจัยจึงนำประเด็นสถาบันทางครอบครัวที่เกี่ยวกับความกตัญญูต่อบุพการี ในการปรณินิบัติเลี้ยงดูที่สุวรรณสามมีต่อบิดามารดาโดยนำเสนอผ่านการแสดงสร้างสรรค์เป็นแบบละครพูด

ละครพูด เริ่มขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้มีการแสดงละครพูดสมัครเล่นเป็นครั้งแรก ละครพูดในสมัยนี้แตกต่างกับละครพูดของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ในสมัยหลังเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง คือเนื้อเรื่องละครพูดที่แสดงในสมัยนี้ดัดแปลงมาจากบทละครที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เมื่อ พ.ศ. 2447 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงสำเร็จการศึกษาและเสด็จกลับประเทศไทยแล้วทรงตั้ง “ทวีปัญญาสโมสร” ซึ่งมีเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นประธานอยู่ก่อนแล้ว กิจกรรมของสองสโมสรที่คล้ายคลึงกัน คือ การแสดงละครพูดแบบใหม่ที่ได้รับอิทธิพลจากละครตะวันตก สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าทรงก่อกำเนิดขึ้นเมื่อแสดงครั้งแรก ๆ เรียกว่า ละครทวีปัญญาหมายความว่า เป็นละครของสโมสรทวีปัญญา ต่อมาจึงตั้งชื่อเป็นหลักฐานว่า คณะ “ศรีอยุธยา” ตามพระนามแฝงของรัชกาลที่ 6 ที่ใช้พระราชนิพนธ์บทละครพูด พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนละครพูดอย่างดียิ่ง ทรงพระราชนิพนธ์บทละครพูดดีเด่นเป็นจำนวนมาก และทรงร่วมในการแสดงด้วยหลายครั้ง ซึ่งนางสุนนมาลย์ นิมนต์พันธ์ ได้กล่าวว่าการ

แสดงละครพูดในสมัยแรก ๆ มีข้อที่น่าสังเกตอยู่ประการหนึ่งคือ ผู้แสดง เป็นชายล้วน จนกระทั่งเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้มีการแสดงละครพูดจากบทนิพนธ์เรื่องกลแตก จึงใช้ผู้แสดงเป็นชายจริงหญิงแท้ ละครพูดจึงเป็นการแสดงดำเนินเรื่องด้วยวิธีพูดเป็นสิ่งสำคัญ ตัวละครแสดงท่าทางตามธรรมชาติประกอบบทบาทไปตามเนื้อเรื่องเป็นละครประเภทหนึ่งที่ได้ได้รับความนิยมมาจนทุกวันนี้ เพราะแสดงได้ง่ายแบบสามัญชนตัวละครไม่ต้องใช้เวลาฝึกฝนเป็นเวลานาน ๆ เหมือนละครรำ แต่เดิมไม่ต้องมีดนตรีหรือการร้องแต่มีฉากและเปลี่ยนฉากตามท้องเรื่อง (สุนทรมาลย์ นิรมิตพันธ์, 2537)

เมื่อยุคสมัยได้เปลี่ยนไป การบูรณาการจึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นตัวเชื่อมโยงที่ทำให้เด็กในสังคมปัจจุบันได้เข้าถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมได้ง่ายขึ้น โดยนำวิวัฒนาการการแสดงละครพูด ซึ่งนำเสนอผ่านเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า คือ ทศชาติชาดกชาติที่ 3 เรื่องสุวรรณสาม ในเรื่องของความกตัญญูต่อบุพการี ที่สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างจากเรื่องราวในอดีตของพระพุทธเจ้า กับสังคมในยุคปัจจุบัน และสามารถนำศาสตร์ต่าง ๆ ผสมเข้ากับบูรณาการระหว่างวิชาภาษาไทย พระพุทธศาสนา และวิชาดนตรี นาฏศิลป์ ยังเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้วิจัย ที่ต้องรังสรรค์งานออกมาสู่สังคมอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและการศึกษาไทยที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการสร้างสรรคการแสดงละครพูด เรื่องสุวรรณสามชาดก ซึ่งนำเสนอผ่านเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า คือ ทศชาติชาดกชาติที่ 3 เรื่องสุวรรณสาม สะท้อนให้เห็นถึงบริบท ทางสังคมที่แฝงด้วยข้อคิดในด้านความกตัญญูต่อบุพการี ที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวผ่านการแสดง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างสรรค์ละครพูด เรื่อง สุวรรณสามชาดก ด้านความกตัญญูต่อบุพการี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการดำเนินวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยจำแนกประเภทเปรียบเทียบข้อมูล ตีความข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นปัจจัยที่ศึกษา เพื่อสร้างสรรค์ละครพูด เรื่องสุวรรณสามชาดก โดยมีขั้นตอนและวิธีการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ดำเนินการวิจัย โดยศึกษาจากแหล่งความรู้ ได้แก่ ห้องสมุดวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หอสมุดวชิรญาณ

1.2 ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง สุวรรณสาม, พระไตรปิฎก, ชาดกและพุทธประวัติ, ตูลายรดน้ำ, ละครพูด, การสร้างสรรค์ และการบูรณาการเป็นข้อมูลพื้นฐานหัตถ์นิยม

1.3 การสังเกตการแสดงละครพูดผ่านสื่อวีดิทัศน์ในรูปแบบเทคโนโลยีจากนั้นจึงได้บันทึกองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ปรากฏเป็นข้อมูลพื้นฐานหัตถ์นิยม

2. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้อ่านศึกษาค้นคว้ามาวิเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์ละครพูด เรื่องสุวรรณสามชาดกทำการแสดงและประเมินผล

ผลการวิจัย

การสร้างสรรค์การแสดงละครพูด เรื่องสุวรรณสามชาดก ในรูปแบบฉบับนิทานของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ นำเข้ากระบวนการออกแบบสร้างสรรค์องค์ประกอบการแสดงต่าง ๆ ดังนี้

1. ที่มาการจัดทำบทละคร

การสร้างสรรค์การแสดงละครพูดครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเนื้อเรื่อง เรื่อง สุวรรณสามชาดก ในรูปแบบฉบับนิทานของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ จากหนังสือสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช พ.ศ. 2528 – 2530 จัดพิมพ์เรื่องภาพวรรณคดีชุดทศชาติชาดก โดยกล่าวถึงกำเนิดทั้ง 10 ชาติของพระพุทธเจ้า คือ พระเตมีย์ พระมหาชนก พระสุวรรณสาม พระเนมิราช พระมโหสถ พระภูริทัต พระจันทกุมาร พระราถ พระวิธูรบัณฑิต พระเวสสันดร แต่ละเรื่องจะมีคำบรรยายร้อยแก้วและร้อยกรอง ผู้วิจัยแลเห็นปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันคือปัญหาสถาบันทางครอบครัวจึงเลือกเรื่องทั้ง 3 สุวรรณสามชาดก เพื่อแสดงให้เห็นถึงความกตัญญูต่อเวทียที่ลูกมีต่อบิดา มารดา ในเล่มจะดำเนินเรื่องราวตามโครงเรื่อง แต่จะแบ่งฉากเป็นหน้า ๆ เช่น

พรานป่าสองครอบครัวเป็นเพื่อนกันเลี้ยงชีพด้วยการล่าสัตว์ทั้งสองสัญญากันว่าถ้ามีลูกต่างเพศ ก็ให้แต่งงานกัน ต่อมาสองพรานต่างมีลูก คนหนึ่งเป็นชายชื่อทุกล คนหนึ่งเป็นหญิงชื่อปาริกาทุกล และปาริกาเกลียดกลัวการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตไม่ปรารถนาจะพบพานเลย จิตของทั้งสองจึงมันอยู่ในเมตตา คือ ปรารถนาให้เขามีสุข และกรุณา คือปรารถนาให้เขาพ้นทุกข์อยู่ตลอดเวลาตั้งแต่เยาว์วัย

คำกาพย์	
ใจหายบ่ยอมทำหายาบ	กระทำบาปและเบียดเบียน
ดินรนและรู้เรียน	เอาตัวรอดด้วยทารุณ
ใจชื่อบริสุทธิ์	ละเลียดดุจตั้งปยุ่นุ่น
จิตตั้งในทางบุญ	เกลียดกลัวบาปไม่เบียดเบียน

ทุกลและปาริกา จำต้องแต่งงานตามสัญญาซึ่งพ่อแม่ของทั้งสองต่างมีต่อกันไว้นั้น แม้แต่งงานกันแล้วทั้งสองก็ตั้งใจมั่นจะบำเพ็ญธรรมเพื่อชีวิตบริสุทธิ์ ไม่ยอมข้องแวะโลกีย์ธรรม และขออนุญาตพ่อแม่ออกบวชเพื่อบำเพ็ญ บริสุทธิธรรมอันยิ่งขึ้นไป (เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, 2548 : 1 - 15)

2. การจัดทำโครงเรื่องในแต่ละฉาก

จากการที่ผู้วิจัยมีการศึกษาข้อมูล และปรับโครงเรื่องเต็มให้สั้นลงนั้นสามารถแบ่งฉากการเข้าออกของตัวละคร อีกทั้งการดำเนินเรื่องราวออกได้เป็น 7 ฉาก ดังนี้ ฉากที่ 1 ทุกลและปาริกาบำเพ็ญศีลภาวนาอยู่ในกระท่อม ฉากที่ 2 สุวรรณสาม ออกมาเล่นกับกวางในป่า ฉากที่ 3 ภายในป่า สุวรรณสามออกตามหาและพบกับบิดามารดา ฉากที่ 4 ปิลักษณ์ราชยังธนูโดนสุวรรณสาม ฉากที่ 5 ปาริกาและทุกลไปพบสุวรรณสาม ฉากที่ 6 ทุกลและปาริกากลับมามองเห็นเป็นปกติ ฉากที่ 7 พระอินทร์ปรากฏกาย

3. การจัดทำบทละคร

ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์บทละครของตัวละครขึ้นใหม่ ซึ่งมีกระบวนการวิเคราะห์แล้วว่าการมีบทเจรจาเพิ่มเติม เรื่องราวและเนื้อหาของละครยังคงดำเนินตามโครงเรื่องเดิมที่มาจากหนังสือเรื่องพระสุวรรณสาม ในรูปแบบฉบับนิทาน ของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ที่ผู้วิจัยได้ตั้งจุดประสงค์ไว้ให้ผู้ชมสามารถเข้าใจง่าย และใช้เวลาโดยรวมเวลาจัดแสดง 20 นาที เพื่อให้เหมาะสมกับเยาวชนในการรับชมและเข้าใจได้ง่าย ตัวอย่างเช่น

ฉากที่ 6

(ทุกลและปาริกากลับมามองเห็นเป็นปกติ)

- ปาริกา** : พี่ทุกลเรามาภาวนาขอพรเทพเทวดาให้ลูกเราได้ฟื้นขึ้นมาเถอะพี่ (ดนตรีบรรเลงเพลงลาวคำหอม ซอฮู้)
- ทุกล** : แต่เราต้องยอมรับความเป็นจริงจะปาริกา ว่าลูกของเราได้จากเราไปแล้ว
- ปาริกา** : แต่อย่างน้อยขอให้เราทั้งสองได้ลองทำอะไรสักอย่าง น้องจะรู้สึกดีซะกว่า
- ทุกล** : จ๊ะ ๆ หากน้องปรารถนา พี่จะตั้งมั่นตั้งใจภาวนาดู
- * ปาริกาและทุกลต่างนั่งภาวนาขอเทพเทวดาตกลงบันดาลให้ลูกของตนฟื้นขึ้นมา *(ดนตรีบรรเลงเพลงนิพนพาน : Sound Of Paradise)
- ปาริกา** : สาธุ... เทพเทวดาฟ้าดิน เจ้าป่าเจ้าเขา ลูกสุวรรณสามนี้เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติธรรมมาแต่กาลก่อน ด้วยสังจวาจານี้ ขอพิชของลูกสุวรรณสามจงหายไปด้วยเถิด
- ทุกล** : สาธุ... เทพเทวดาฟ้าดิน เจ้าป่าเจ้าเขา ลูกสุวรรณสามนี้เป็นผู้กตัญญูดูแลพ่อแม่ด้วยสังจวาจานี้ขอพิชของลูกสุวรรณสามจงหายไปด้วยเถิด สาธุ
- *สุวรรณสามฟื้นขึ้นพร้อมกับการมองเห็นว่าตาของพ่อแม่กลับมามองเห็นอีกครั้ง* (ดนตรีบรรเลงเพลงนิพนพาน : Sound Of Paradise)

4. การคัดเลือกผู้แสดง

ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญในการคัดเลือกตัวแสดงเพื่อมาแสดงในการสร้างสรรค์การแสดงละครพูด เรื่อง สุวรรณสามชาดก เพื่อให้การแสดงสมบทบาทและได้รับบรรณาการจึงจำเป็นต้องคัดเลือกผู้แสดงให้ตรงตามลักษณะนิสัยของตัวละครให้ได้ใกล้เคียงมากที่สุดโดยมุ่งเน้นศึกษาความกตัญญูต่อบุพการีผ่านตัวละครที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นด้านอายุ ด้านบุคลิกภาพ และด้านลักษณะนิสัยที่ต่างกันไปและสามารถถ่ายทอดความรู้สึกออกมาให้ผู้ชมเกิดความตระหนักถึงหลักคุณธรรมจริยธรรมได้ตัวละครทั้งหมด 11 ตัวละคร จากนั้นนำไปสู่ขั้นตอนการคัดเลือกนักแสดงในแต่ละบทบาท ซึ่งต้องพิจารณาจากบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ความสามารถในการแสดง และสามารถถ่ายทอดบทบาทที่ตนแสดงออกมาได้ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่ผู้ประพันธ์บทละครได้กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนในการการคัดเลือกนักแสดง คือ การรับสมัครการสัมภาษณ์ทดสอบความสามารถ การคัดเลือกผู้แสดงตัวเอกแต่ละตัวละคร

5. การออกแบบเพลงประกอบ

ทำนองเพลง หมายถึง ความต่อเนื่องของโน้ตดนตรีที่เรียงร้อยอย่างเหมาะสมการใช้เสียงสูง เสียงต่ำ เสียงยาว เสียงสั้น นำมาปะติดปะต่อกันเป็นชุดทำนองยังต้องมีจังหวะเป็นส่วนหนึ่ง ที่ขาดไม่ได้ทำนองที่ดีต้องมีความหมาย มีเสียงที่สมดุล และมีเอกลักษณ์สร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟัง (<https://th.wikipedia.org>, 2562)

การออกแบบ หมายถึง การถ่ายทอดรูปแบบจากความคิดออกมาเป็นผลงานที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้หรือสัมผัสได้เพื่อให้มีความเข้าใจในผลงานร่วมกันแบบที่คิดออกมาอาจเป็นสิ่งที่เป็นไปได้จริงหรือแบบที่เป็นลักษณะเพื่อฝันเป็นเพียงนามธรรมก็ได้ (<https://th.wikipedia.org>, 2562)

การออกแบบดนตรีและทำนองเพลงที่ใช้ในการแสดงสร้างสรรค์ละครพูด เรื่องสุวรรณสามชาดก ผู้วิจัยได้เลือกทำนองเพลงและสอดแทรกเสียงประกอบ (sound effect) ให้สอดคล้องกับอารมณ์ของการแสดงเพื่อผู้ชมจะเกิดอารมณ์ ผ่านการรับชม ผู้วิจัยได้ศึกษาบทประพันธ์ละครพูดเรื่องสุวรรณสามชาดก ในแต่ละฉากบทบาท บทสนทนาระหว่างตัวละครเพื่อวิเคราะห์อารมณ์ จากนั้นจึงคัดเลือกทำนองเพลงใน YouTube และอัดเสียงพากย์ให้สอดคล้องกับบทประพันธ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้น เช่น ดนตรีบรรเลง เสียงสวรรค์ เพลงนิพพาน: Sound Of Paradise โดยจำรัส เสวตวาทธณ์, Thunderstorm and rain sounds Relaxing Soundzzz, เสียงงูจาง Tarzan Animal Sound ทาร์ซาน แหล่งรวมเสียงสัตว์ทุกชนิดมากที่สุดในไทย & Tarzan เป็นต้น ตัวอย่างบทการแทรกเพลงประกอบ

ฉากที่ 3

(สุวรรณสามออกตามหาและพบกับบิดามารดา)

ทูล : ปาริกาวันนี้เราได้พี่ขี้ผลผลไม้มาเยอะแยะเลยนะ(เพลงค้ำคาวกีนกล้วย ระนาดเอก ของ Pratilop Prombut)

ปาริกา : จ๊ะพี่ นื่องว่าเรารีบกลับบ้านไปหาสุวรรณสามกันเถอะจ๊ะ

ทูล : นั้นสิน้อง แต่ตอนนี้ฝนก็ใกล้จะตกแล้วพี่ว่าเราหาที่หลบฝนกันก่อนดีกว่านะ (ดนตรีบรรเลงThunderstorm and rain sounds)

***ผู้เล่าเรื่อง :** ด้วยกรรมเก่าในอดีตชาติของปาริกาและทูลเมื่อครั้งเป็นหมอได้รักษาตา และหยอดตาให้เศรษฐีตาบอด เนื่องจากเศรษฐีโกงค่าใช้จ่าย จึงส่งผลกระทบมาสู่ทั้งสองในชาตินี้*

ปาริกา : พี่ทูลน้องเจ็บเหลือเกิน โอ๊ยๆๆ (เสียงงูจาง Tarzan Animal Sound)

ทูล : พี่ก็เจ็บแสบเหลือเกินน้องปาริกา

ปาริกา : พี่ทูลน้องมองไม่เห็นเลยพี่เห็นน้องไหมจะพ็อยู่ไหน

ทูล : พ็อยู่นี่จ๊ะน้องปาริกา พี่มองไม่เห็นเลยทำไมมันมืดมืดไปหมด

ปาริกา : พี่ทูลจ๊ะน้องเป็นห่วงสุวรรณสามเหลือเกินแล้วเราจะกลับบ้านไป

หาลูกอย่างไรจ๊ะพี่ (ดนตรีบรรเลงเพลงพญาโศก 2 ชั้น เตียวซอฮู้)

ทูล : พี่หมดปัญญาที่จะหาหนทางจริงๆจ๊ะน้อง (ทั้งคู่ร้องไห้พร้อมอกกัน)

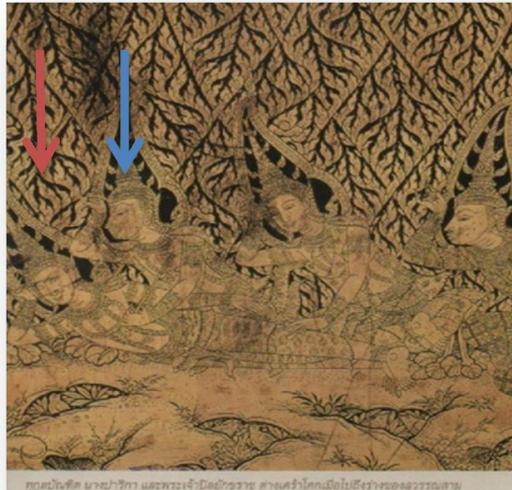
ผู้วิจัยใช้โปรแกรม Sony Vegas Pro 11.0 คือโปรแกรมที่ถูกพัฒนามาเพื่องานตัดต่อภาพยนตร์และเสียงโดยในหนึ่งโปรแกรมนี้รองรับและสนับสนุนไฟล์รูปแบบไฟล์ จึงสามารถใช้งานร่วมกับโปรแกรมอื่นๆได้ และโปรแกรมให้ผลงานที่มีระดับสูงได้ เช่น วิดีโอระดับ Full HD หรือเสียงระดับHQ VBR Studio Audio

6. การออกแบบเครื่องแต่งกาย

การออกแบบเครื่องแต่งกายในละครแต่ละเรื่องนั้นต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์บทละคร และตัวละครออกมาให้ชัดเจนทั้งในส่วนของคุณลักษณะบุคลิก ฐานะ ยุคสมัย ท้องถิ่น ฤดูกาล บรรยากาศต่างๆ รวมทั้งต้องคำนึงถึงการเลือกสีของเครื่องแต่งกายด้วย ซึ่งลักษณะของสีในทางศิลปะ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542) สี คือทัศนธาตุอย่างหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของงานศิลปะและใช้ในการสร้างงานศิลปะเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึก อารมณ์และจิตใจได้มากกว่าองค์ประกอบอื่นๆ ซึ่งในชีวิตของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับสีต่างๆอย่างแยกไม่ออก

“ขาดกและพุทธประวัติจากตู้ลายรดน้ำ”(2549) มุ่งนำเสนอเรื่องราวจากตู้ลายรดน้ำแสดงรายละเอียดการจัดองค์ประกอบภาพบุคคลเป็นสำคัญ มิได้เน้นลวดลายที่ปรากฏบนตู้เนื่องจากภาพดังกล่าวไม่มีคำอธิบายว่าภาพนั้นนำมาจากรื่องใดตอนใด ผู้วิจัยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อเรื่องและเครื่องแต่งกายตามหนังสือตู้ลายรดน้ำ และหนังสือพระสุพรรณสามฉบับนิทานนำมาประยุกต์ให้เหมาะกับการแสดง โดยศึกษาจากลักษณะตัวละคร เนื้อเรื่องลักษณะเด่น และเอกลักษณ์เฉพาะของตัวละครซึ่งมีลักษณะการแต่งกายที่ต่างกันโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

6.1. คุณลักษณะของทูลและปาริกา

ภาพที่ 1 กท.255 ทูล (สีแดง) ปาริกา (สีน้ำเงิน)

ที่มา : บุญเตือน ศรีวรพจน์, 2549

จากบทความในหนังสือตู้ลายรดน้ำกล่าวไว้ว่า “ทูล” เป็นบิดาของสุพรรณสามโดยเนื้อเรื่องกล่าวไว้ว่า ในอดีตกาลมีนายบ้านสองคนเป็นสหายกันต่างประกอบอาชีพเป็นพรานล่าเนื้ออยู่แขวงเมืองพาราณสี ผู้หนึ่งบุตรชื่อ ทูลบัณฑิต ผู้หนึ่งมีธิดาชื่อปาริกา ครั้นบุตรและธิดาทั้งสองเจริญวัยขึ้นนายบ้านทั้งสองก็จัดวิวาห์ให้ทูลบัณฑิตและนางปาริกานั้นจุติมาแต่พรหมโลก พอใจที่จะประพุดิพรหมจรรย์และเกรงภัยในบาปที่จะเกิดจากอาชีพพราน ทั้งสองบิดามารดาและญาติไปถือเพศที่เป็นนักบวชอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำมคธสัมมตา (บุญเตือน ศรีวรพจน์, 2549 : 61)

6.2 คุณลักษณะของปิลักษณ์ราช

ภาพที่ 2 กท.176 พระเจ้าปิลักษณ์ราช
ที่มา : บุญเตือน ศรีวรพจน์, 2549

จากบทความในหนังสือผู้ล่ายรดน้ำกล่าวไว้ว่า “พระเจ้าปิลักษณ์ราช” ทรงเป็นพระราชาแห่งพระนครพาราณสี ผู้โปรดทรงการหล่อเนื้อและทรงปรีชาสามารถในการยิงธนู (บุญเตือน ศรีวรพจน์, 2549 : 62)

เครื่องแต่งกายของตัวละครตามหนังสือนิทาน พระสุวรรณสาม ฉบับนิทาน มุ่งนำเสนอเรื่องราวที่เข้าใจง่ายในเนื้อหาโดยมีภาพประกอบที่สวยงามทำให้รูปแบบฉบับนิทานเป็นที่ชื่นชอบสำหรับเยาวชนคนรุ่นใหม่ และเหมาะแก่ผู้ที่สนใจในเนื้อหาการเรียนรู้จากเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจในเครื่องแต่งกายของตัวละครเรื่อง “สุวรรณสามชาดก” ซึ่งเป็นภาพตัวละครที่ปรากฏโดยมีตัวละครหลักดังต่อไปนี้

6.3. คุณลักษณะของสุวรรณสาม

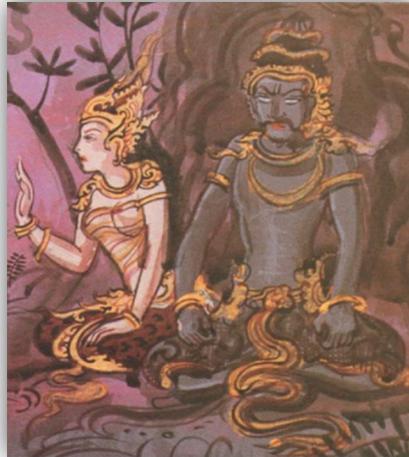

ภาพที่ 3 สุวรรณสาม
ที่มา : เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, 2528

จากบทความในหนังสือนิทานสุวรรณสามชาติกล่าวไว้ว่า “สุวรรณสาม” กำเนิดโดยพระอินทร์ ผู้ทรงคุณธรรม เหนือมนุษย์โลก จึงทรงแสดงเมตตาและกรุณาธรรมให้ปรากฏทรงแนะนำอุบัติแห่งทายาท กระทั่งถึงวาระกำหนด ก็คลอดทายาท ออกมาเป็นชายผิวพรรณผ่องงดงามดังทองคำ (เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, 2528 : 14)

6.4. คุณลักษณะของทูกุลและปาริกา

ภาพที่ 4 ทูกุลและปาริกา
ที่มา : เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, 2528

จากบทความในหนังสือนิทานสุวรรณสามชาติกล่าวไว้ว่า “ทูกุลและปาริกา” ถือเป็นเทพพรหมจรรย์ เป็นดาบส บำเพ็ญพรตปฏิบัติธรรมยังอาศรมในป่า (เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, 2528 : 3)

จากการศึกษาคุณลักษณะและลักษณะการแต่งกายของตัวละครจากหนังสือผู้ลายรดน้ำ และหนังสือนิทานพระสุวรรณสาม ฉบับนิทาน ซึ่งมีความแตกต่างกันในรายละเอียดการแต่งกาย ผู้วิจัยจึงคิดกระบวนการสร้างสรรค์ชุดการแสดงขึ้นใหม่ เพื่อให้การแต่งกายเหมาะสมกับการแสดงในรูปแบบของไทย โดยนำลักษณะเด่นตามเนื้อเรื่องของตัวละครแต่ละตัวความโดดเด่นของเครื่องแต่งกายที่มีลักษณะพิเศษตามหนังสือผู้ลายรดน้ำและหนังสือนิทานสุวรรณสามชาติ ลวดลายของเครื่องประดับลักษณะการแต่งกายนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและฐานันดรศักดิ์ของตัวละครและความสะดวกในการแสดง เช่น ทูกุลและปาริกา ถือเป็นเทพพรหมจรรย์เป็นดาบสปฏิบัติธรรมยังอาศรมในป่า ปิลักษณ์ราช พระราชาแห่ง พระนครพาราณสี ผู้โปรดทรงการ ล่อเนื้อและทรงปรีชาสามารถในการยิงธนู พระอินทร์ เป็นเทพเจ้าโดยมีรายละเอียด ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5 เครื่องแต่งกาย “สุวรรณสาม”
ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

ภาพที่ 6 เครื่องแต่งกาย “ปาริกา”
ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

ภาพที่ 7 เครื่องแต่งกาย “ทูกูล”
ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

ภาพที่ 8 เครื่องแต่งกาย “พระอินทร์”
ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

ภาพที่ 9 เครื่องแต่งกาย “ปิลัยกษราช”
ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

7. การออกแบบการแต่งหน้า

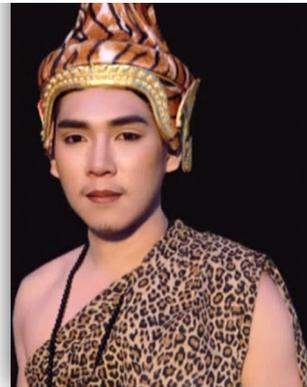
ผู้วิจัยได้ออกแบบการแต่งหน้าเพื่อปกปิดร่องรอยบนใบหน้าของผู้แสดง และมุ่งเน้นความสวยงามเพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบการแสดงบนเวทีที่มีองค์ประกอบของแสงไฟในขณะทำการแสดงให้เข้ากับบทบาทของตัวละครเรื่องสุวรรณสามชาดก ที่ยังยึดความสวยงามเป็นธรรมชาติ ดังนี้

ภาพที่ 10 การแต่งหน้า
ตัวละครสุวรรณสาม
ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

ภาพที่ 11 การแต่งหน้า
ตัวละครปาริกา
ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

ภาพที่ 12 การแต่งหน้า
ตัวละครทูกูล
ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

ภาพที่ 13 การแต่งหน้า
ตัวละครปิลักษณ์ราช
ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

ภาพที่ 14 การแต่งหน้า
ตัวละครพระอินทร์
ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

8. การออกแบบฉาก

Katharine Anne Ommanney และ Harry H.Schanker กล่าวไว้ในหนังสือ *The Stage and school* (ค.ศ. 1989) กล่าวว่า ฉากควรจะสามารถบอกผู้ชมได้ถึงบุคลิกลักษณะของตัวละคร สภาพแวดล้อมของตัวละคร ผลกระทบของสภาพแวดล้อมที่มีต่อชะตาชีวิตหรือวิถีชีวิตของตัวละคร ผู้ออกแบบฉาก (Scene Designer) จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึง บทละครอย่างลึกซึ้งซึ่งเข้าใจความต้องการสื่อความหมายของผู้กำกับ รวมถึงความสามารถในการทำงานร่วมกันกับฝ่ายออกแบบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้องค์ประกอบของละครมีสีสัน บรรยากาศ อารมณ์ความรู้สึกที่สอดคล้องกัน

จุดประสงค์เพื่อให้คนดูเข้าใจเรื่องราวในละครได้ดีขึ้น เสริมสร้างจินตนาการของผู้กำกับ ช่วยให้นักแสดง มีความคล่องตัวในการเคลื่อนไหว ใช้พื้นที่บนเวทีขับเน้นจุดเด่นในเรื่องราวของการแสดงช่วยให้ความหมายของเรื่องชัดเจน และสร้างบรรยากาศอารมณ์ที่เหมาะสมสำหรับละครเรื่องนั้น (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ 2531 : 28) ซึ่งการจัดวางองค์ประกอบของฉากนั้นก็มีความแตกต่างจากงานศิลป์ทั่วไป ในด้านที่ต้องคำนึงถึงมุมมองของผู้ชมการจัดวางอุปกรณ์ ต้องคำนึงถึงพื้นที่ในการแสดงอีกด้วย

ผู้วิจัยได้ออกแบบฉากการแสดงตามเหตุการณ์ตามเนื้อเรื่องของนิทาน ฉบับของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ซึ่งผ่านกระบวนการออกแบบฉาก ยึดรูปแบบความเรียบง่ายและการนำวัสดุที่มีราคาถูกเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายแต่ให้มีความสมจริงตามเนื้อเรื่องมากที่สุด ในการออกแบบโครงสร้างเพื่อความสะดวกในการเปลี่ยนฉากและการเคลื่อนย้ายเพื่อให้เหมาะสมกับการแสดงสร้างสรรค์ละครพูดเรื่องสุวรรณสามชาติก และเป็นการแสดงในลักษณะเวทีกลางแจ้ง ด้วยการออกแบบวาดภาพร่างในแต่ละฉากตามเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องของนิทาน ฉบับเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ซึ่งมีฉากการแสดงประกอบทั้งหมด 7 ฉากโดยมีรายละเอียดดังตารางตัวอย่าง เช่น

ตารางที่ 1 การออกแบบฉาก

ภาพวาด	ภาพการแสดงจริง
	
<p>ฉากที่ 3 เป็นฉากป่าใหญ่ที่มีหินเล็กหินน้อยและมีต้นไม้เล็กๆ แทรกอยู่ในก้อนหิน แต่จุดที่สำคัญคือต้นไม้ใหญ่ที่มีจอมปลวกอยู่ใต้ต้นไม้ เมื่อปาริกาและทูลกลมาหลบฝนใต้ต้นไม้ใหญ่ จึงทำให้จอมปลวกพันพิษใส่ตาจึงเป็นเหตุให้ตาทั้งสองบอด และสุวรรณสามมาพบเข้า</p>	
	
<p>ฉากที่ 4 เป็นฉากป่าที่มีต้นไม้ใหญ่และลำธาร สุวรรณสามจะออกมาวิ่งเล่นกับกวาง และจะมากัดต้นไม้กลับไปให้ปาริกาและทูลกล แต่ปิลักษณ์ราชเดินป่ามาพบสุวรรณสามจึงคิดว่าปิลักษณ์ราชที่แปลงกายมาเป็นมนุษย์ ปิลักษณ์ราชจึงตัดสินใจยิงสุวรรณสาม</p>	

9. การออกแบบแสง

แสง จัดเป็นส่วนหนึ่งของงานด้านทัศนศิลป์นอกจากจะใช้เพื่อให้ความสว่างนั้กออกแบบแสงยังใช้แสงเพื่อให้เกิดมิติ เช่น ความลึกเงา ผิวสัมผัสของวัตถุ รวมทั้งช่วยให้ผู้แสดงแลดูเด่นเพราะนอกจากทำให้ผู้ชมเห็นการแสดงที่ต้องการนำเสนอแล้ว แสงยังช่วยส่งเสริมทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏบนเวทีได้คือสามารถทำให้ทุกสิ่งทุกอย่าง บนเวทีกลมกลืนกันอย่างมีศิลปะไม่ว่าจะเป็นสี ฉาก เครื่องประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย บรรยากาศ อารมณ์ เป็นต้น หลักและวิธีการเลือกใช้แสงแต่ละสียังสามารถสร้างอารมณ์และบรรยากาศในการแสดงแต่ละฉากให้ดูสมจริงหรือทำให้ผู้ชมเกิดจินตนาการคล้อยตามได้

ภาพที่ 15 การออกแบบแสงฉากที่ 5 ปาริกาและทูลกลไปพบสุวรรณสาม
ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

แสง สีต่าง ๆ ช่วยแสดงบรรยากาศในช่วงเวลาต่างกันในแต่ละวัน เช่น

แสงสีเหลือง	แสดงบรรยากาศในตอนเช้า
แสงสีชมพู	แสดงบรรยากาศในตอนบ่าย
แสงสีม่วงแดง	แสดงบรรยากาศในตอนเย็น
แสงสีน้ำเงิน	แสดงบรรยากาศในตอนกลางคืน

นอกจากนี้ศิลปินผู้ออกแบบแสงยังใช้แสงสีเพื่อแสดงอารมณ์ เช่น

แสงสีแดง	ให้ความรู้สึกตื่นเต้น โกรธ
แสงสีเขียว	ให้ความรู้สึกสดชื่น หรือแทนอารมณ์รัก
แสงสีชมพู	ให้ความรู้สึกอ่อนหวาน

การใช้เทคโนโลยีเพื่อการออกแบบแสงสีต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบการแสดงทำให้การแสดงดูยิ่งใหญ่ตระการตา มากยิ่งขึ้น (หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานนาฏศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, 2551)

10. อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง

ในการแสดงสร้างสรรค์ละครพูด เรื่องสุวรรณสามชาดก จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ประกอบการแสดงตาม บทประพันธ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้น ซึ่งการใช้อุปกรณ์จะบอกให้ทราบถึงการกระทำของผู้แสดงว่าจะทำอะไรและอยู่ในสถานการณ์ใด อีกทั้งสามารถบอกถึงผลกระทบของอุปกรณ์ เพื่อให้การแสดงเกิดความสมจริง เช่น กระจุงใส่น้ำ คานหาบ ตระกร้าผลไม้ คันธนู ลูกธนู กระบอกธนู และงู เป็นต้น

การสร้างสรรค์การแสดงละครพูด เรื่องสุวรรณสามชาดก การออกแบบสร้างสรรค์องค์ประกอบการแสดง แต่ละครเภทนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อทำให้ผู้ชมมีความเข้าใจในเหตุการณ์ตามเนื้อเรื่อง ฉากและอุปกรณ์ทำให้เกิดความสมจริง ลักษณะการแต่งกายแต่งหน้านอกจากเพื่อความสวยงามแล้ว ยังสามารถบอกถึงบุคลิกลักษณะและฐานันดรศักดิ์ของตัวละคร การใช้แสงและดนตรีประกอบทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์คล้อยตาม นอกจากการใช้เสียงการแสดงอารมณ์ของผู้แสดงแล้วองค์ประกอบต่างๆ ดังที่กล่าวมานั้นการให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบกระบวนการสร้างสรรค์จะช่วยให้ละครมีความสมบูรณ์สร้างความประทับใจให้กับผู้ชมได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผล

การแสดงสร้างสรรค์ละครพูด เรื่องสุวรรณสามชาดก เป็นเรื่องเกี่ยวกับชาดกและพุทธประวัติเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในหมู่พุทธศาสนิกชนสืบทอดมาช้านาน องค์ประกอบของการแสดงสร้างสรรค์ละครพูด เรื่องสุวรรณสามชาดก บทละครได้นำเค้าโครงเรื่อง พระสุวรรณสาม ฉบับนิทาน ของ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูทศเวทที่ลูกมีต่อบิดามารดา ตามโครงเรื่องจะแบ่งฉากเป็นหน้า ๆ เมื่อเปลี่ยนหน้าฉากจะเปลี่ยนด้วยเช่นกัน จึงสามารถนำมาแบ่งเป็นฉากที่มี ความเหมาะสมในการจัดการแสดงได้ ประเด็นหลักในการออกแบบสร้างสรรค์องค์ประกอบในการแสดงมีความสำคัญเพื่อให้การแสดงมีความสมจริงและสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ เช่น วิธีการคัดเลือกผู้แสดง เพื่อให้การแสดง สมบทบาทและได้รับบรรณรส จึงจำเป็นที่จะต้องคัดเลือกผู้แสดงให้ตรงตามลักษณะนิสัยของตัวละครตามบทประพันธ์ ผู้แสดงต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาแสดงบทบาท อารมณ์ผ่านตัวละครที่มีความหลากหลาย ด้านบุคลิกภาพและด้านลักษณะนิสัยของตัวละครที่แตกต่างกันออกไป การออกแบบเพลงประกอบ ให้สอดคล้องกับอารมณ์ของการแสดงเพื่อผู้ชมจะเกิดอารมณ์ผ่านการรับชม การออกแบบเครื่องแต่งกาย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของตัวละครและเนื้อเรื่อง การแต่งหน้าจะแต่งให้ดูเป็นธรรมชาติ การออกแบบฉากให้สอดคล้องกับบทประพันธ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นและตรงตาม เนื้อเรื่อง การออกแบบแสงให้สอดคล้องกับฉากนั้นๆ เพื่อเป็นการสร้างจินตนาการและอารมณ์ต่อผู้ชม อุปกรณ์การแสดง เพื่อใช้ประกอบการตามเนื้อเรื่องให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจ องค์ประกอบในการแสดงทุกส่วนมีความสำคัญและต้องสัมพันธ์กับ เนื้อเรื่องเพราะจะส่งผลให้การแสดงมีความสมจริงให้ผู้ชมเกิดจินตนาการและความเข้าใจ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการแสดงสร้างสรรค์ละครพูด เรื่องสุวรรณสามชาดก การจัดการแสดงให้กับเยาวชนจากแบบสำรวจความคิดเห็นผู้ชมในระดับดีมาก ในด้านการให้ความรู้ด้าน ความกตัญญูทศเวทต่อบิดามารดา เป็นอีกหนึ่งแนวทางที่จะสามารถยกระดับด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชนที่ได้รับชมการแสดง และเป็นการเผยแพร่รูปแบบการแสดงที่สามารถรวมศาสตร์และศิลปะเข้าไว้ด้วยกัน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษรา (ซูโรมาน) วริศราภริชา. (2551). *การออกแบบฉาก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คัคณาจค์ มณีศรี. (2559). *พัฒนาการของมนุษย์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2559). *ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำรัส เสวตาภรณ์. (10 มกราคม 2562). *ดนตรีบรรเลง เสียงสวรรค์ เพลงนิพพาน*. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=YoD89oMw9-E>
- ทาร์ซาน . (10 มกราคม 2562). *เสียงงูจาง Tarzan Animal Sound*. สืบค้นจาก https://www.youtube.com/results?search_query=Tarzan+Animal+Sound
- เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. (2528). *พระสุพรรณสาม*. กรุงเทพฯ : บริษัทรุ่งไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเดือน ศรีวรรณ. (2549). *ชาดกและพุทธประวัติจากตู้ลายรดน้ำ*. กรุงเทพฯ : บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์.
- แปดหมื่นสี่พัน. (2561). (10 มกราคม 2562). *พระไตรปิฎก ฉบับ ภาษาบาลีอักษรไทย*. สืบค้นจาก https://84000.org/tipitaka/pitaka_item/
- พระมหาพิทักษ์ สุเมธ. (2549). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์ เรื่องสุพรรณสามชาดก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พระแสงหะ วชิรธมโม. (2557). *การศึกษาวិเคราะห์หลักรัฐศาสตร์ เรื่องสุพรรณสามชาดก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- วิกิพีเดีย. (10 มกราคม 2562). *ทำนองเพลง*. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%87>
- สุมนมาลย์ นิมเนตพันธ์. (2537). *การละครไทย*. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- อนันนิทาย Anamthai. (10 มกราคม 2562). *ฟังเพลงสมาธิเบาๆ*. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=uBjfQMLxc0A&t=6s>
- Expertvillage.(2019, January 10).*TipsforPlayingPercussionInstruments*. Retrieved from <https://m.youtube.com/expertvillage?uid=QIGBspQdj17WOPBQMT1k9A>
- Relaxing Soundzzz. (2019, January 10). *Thunderstorm and rain sounds*. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=nDq6TstdEi8>
- Minbu36. (10 มกราคม 2562). *ลาวคำหอม ซอฮู้*. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=0tYTqxZsNNk>
- Pratilop Prombut. (10 มกราคม 2562). *ค่างควากินกล้วย ระเบิดอก*. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=yu4eRjbx26k>
- Royal Thai Army Band. (10 มกราคม 2562). *การแสดงกลองศึก*. สืบค้นจาก https://www.youtube.com/watch?v=QbCwvTe_u6k
- The Ongkaphayop (10 มกราคม 2562). *พญาโคก 2 ชั้น (เดี่ยวซอฮู้)*. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=YsbsPSTACsU>
- Witch Wizard. (10 มกราคม 2562). *ดนตรีโคกเข้ราบบรรเลง*. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=ENPgc8GSBzo>